

8.10.2013

TARVASJOEN KUNNANVALTUUSTOLLE**KUNNAN PERUSPALVELUIDEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63A §:N MUKAINEN SELVITYS JA EHDOTUS PALVELUJEN TURVAAMISEKSI TARVITTAVISTA TOIMENPITEISTÄ****1 Tausta ja toimeksianto**

Kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella (205/2011) säädetyt raja-arvot.

Tarvasjoen kunta täytti asetetut raja-arvot vuosien 2011 ja 2012 tilinpäätösten perusteella. Kunnan kohdalla täyttyi kuusi raja-arvoa eli vuosikate, lainat, kertynyt alijäämä, tuloveroprosentti, omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus (liite 1). Tarvasjoen kunnan kohdalla raja-arvot täyttyivät ensimmäisen kerran vuosien 2009 ja 2010 tilinpäätösten perusteella (kuusi raja-arvoa). Tällöin suoritettiin ensimmäisen kerran arviointimenettely Tarvasjoen kunnan osalta.

Kuntarakennelain (2013/478) tultua voimaan valtiovarainministeriö asetti uudestaan 12.8.2013 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Tarvasjoen kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetussa laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Valtiovarainministeriö nimesi Tarvasjoen kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi valtiotieteen maisteri Kari Lehtinen. Tarvasjoen kunnan nimeämänä jäsenenä toimi Tarvasjoen kunnanjohtaja Oili Paavola ja valtiovarainministeriön nimeämänä jäsenenä neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, joka toimi myös arviointiryhmän sihteerinä. Asiantuntijana toimi finanssineuvos Hannele Savioja valtiovarainministeriöstä (liite 2). Arviointiryhmän kolmanteen kokoukseen osallistuivat lisäksi hallitusneuvos Auli Valli-Lintu ja HT Eero Laesterä.

Arviointiryhmä piti 4 kokousta.

2 Arviointiryhmän ehdotuksen perustelut

Aikaisempi tilanne arviointimenettelyssä

Tarvasjoen kunta oli ensimmäisen kerran arviointimenettelyssä vuosien 2009 ja 2010 tilinpäätöstietojen perusteella. Arviointiryhmä aloitti 6.10.2011 ja lopetti työnsä 23.1.2012 seuraavaan yksimieliseen ehdotukseen:

”Edellä esitetyn perusteiden arviointiryhmä esittää Tarvasjoen kunnan osalta nopeasti käynnistettävää kuntajakoselvitystä Liedon kunnan kanssa. Jos poliittinen tahtotila löytyy kunnissa nopeasti, selvitystä ei välttämättä tarvita. Taavoitteena tulee olla yhdistyminen vuoden 2013 alusta, mikä asettaa päätöksen teolle tiukan aikataulun. Liedon kunnan suuntaa puoltavat olemassa olevat toimivat yhteistyösiteet Tarvasjoelle sekä alueen kehittymisen ja peruspalvelujen turvaamisen kannalta tärkeä vahva sitoutuminen ja korkea osaamistaso.

Arviointiryhmä esittää myös, että edellä mainitusta selvityksestä huolimatta ja siitä riippumatta Tarvasjoen kunta toteuttaa tasapainottamistoimenpiteitä liitteessä 7 esitettyä Tarvasjoen kunnan talouden arviolaskelmaa vaikuttavammin. Laskelmaan sisältyvät liitteen 6 mukaiset talouden tasapainottamistoimenpiteet. Toimenpiteitä on arviointi-ryhmän mukaan tehostettava ja laajennettava niin, että kunta pystyy kattamaan kertynyttä alijäämäänsä mahdollisimman paljon vuoteen 2013 mennessä ja myös saamaan lainamäärän kääntymään selvempään laskuun samalla ajanjaksolla. Myös kunnan investointitason on pysyttävä maltillisena.”

Tarvasjoen kunnan arviointityössä esittämät tasapainottamissuunnitelmat vuosille 2012–2017 olivat seuraavat:

Vanhustenhuollon tulojen lisäys	154 230 €
Vanhustenhuollon menojen vähennys	56 800 €
Vammaispalveluiden menojen vähennys	70 000 €
Varhaiskasvatuksen menojen vähennys	120 000 €

Lisäksi henkilöstömäärien suhdetta toimitilojen resurssitarpeisiin tarkasteltiin erikseen.

Tasapainottamissuunnitelman toimenpiteet huomioitiin ehdotuksen liitteenä olleessa arviolaskelmassa (liite 3).

Arviointiryhmä esitti myös, että kunnanvaltuuston päätös em. ehdotukseen toimitetaan valtiovarainministeriöön viimeistään 25. helmikuuta 2012. Kunnanvaltuusto päätti 15.2.2012 kokouksessaan esittää vastauksenaan arviointiryhmän ehdotukseen, että Tarvasjoen kunta aloittaa yhdistymisneuvottelut Liedon kunnan kanssa tiiviillä aikataululla. Samalla nimettiin yhdistymisneuvottelujen ohjausryhmään viisi luottamushenkilöä varajäsenineen. Samalla valtuusto päätti, että Tarvasjoen kunta jatkaa talouden tasapainottamiseen tähtäävän toimenpideohjelman toteuttamista rivakasti ja johdonmukaisesti.

Liitosneuvottelut kariutuivat Liedon kunnan kieltäytymiseen selvityksestä.

Taloudellinen kehitys

Työryhmän arviointi kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut ja arvioinnista johtuva ehdotus perustuvat sekä toteutuneeseen talouskehitykseen, että arvioon talouden tulevien vuosien kehityksestä. Kunnan esittämällä suunni-

telmalla talouden tasapainottamistoimenpiteistä on keskeinen merkitys kunnan tulevien vuosien talouden kestävyysarvioinnissa. Taloutta arvioitiin ensisijaisesti kunnan ulkoisen tilinpäätöksen perusteella lasketuilla tunnusluvuilla rahoituksen riittävyydestä ja vakavaraisuudesta. Näistä lähtökohdista on arvioitu kahta mahdollisuutta: kunnan säilymistä itsenäisenä ja tätä edellyttäviä talouden tasapainotustoimia tai toisena vaihtoehtona kuntajajon muuttamista.

Tarvasjoen kunnan toimintatietoja on tarkasteltu pääosin vuodelta 2011 (liite 4) ja tilinpäätöstietoja vuosilta 2010 – 2012 (liite 5). Taloustilannetta on arvioitu myös aikaisempien tilinpäätöstietojen perusteella. Vuoden 2013 osalta on käytetty kunnan toimittamia talouden toteutumisarvioita ja Tarvasjoen kunnan talouden tasapainottamisohjelmaa (KV 7.9.2013). Lisäksi palveluiden tarjoamisen turvaamisen edellytyksiä on arvioitu demografisten (väestölliset) ja maantieteellisten tekijöiden sekä ja elinkeinorakenteen suhteen.

Edellisen arviointiryhmän raportissa esitettiin Tarvasjoen kunnan talouden suunnitteluhikko 2009 – 2020 (liite 3). Silloin arvioitiin kunnan talouden vahvistuvan tasapainottamistoimenpiteiden jälkeen. Arvion mukaan vuoteen 2016 mennessä olisi taseeseen kertynyt alijäämä katettu ja lainaa olisi jäljellä enää 6,9 milj. euroa eli n. 3 300 euroa/asukas.

Vuosien 2010 – 2012 tilinpäätösten perusteella kunnan taloudellinen kehitys on kuitenkin ollut heikompi kuin arviointiraportissa esitettiin. Lainaa oli vuonna 2012 jäljellä 4 137 € asukasta kohti, kun sen arvioitiin olevan 4 077 € asukasta kohti. Toimintakatteen taso oli vuonna 2012 heikentynyt ja se oli -9 678 € asukasta kohti, kun sen arvion mukaan piti olla -9 313 € asukasta kohti. Toimintakulut kasvoivat 5 % vuonna 2011, mutta kasvu laski 1,3 % tasolle vuonna 2012. Tuloveroa korotettiin 1,0 % -yksikköä vuonna 2011. Lisäksi Tarvasjoen kunnalle on myönnetty vuosina 2010 - 2011 harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta yhteensä 0,6 milj. euroa eli n. 150 euroa/asukas. Kunnan vuosikate oli arvioitua heikompi. Taseen kertynyt alijäämä oli vuoden 2012 tilinpäätöksessä -898 € asukasta kohti eli kun sen olisi arvion mukaan pitänyt pienentyä tasolle -606 euroa asukasta kohti.

Tärkeä osa tasapainotusta on ollut investointeihin pidättyvästi suhtautuminen. Kunta on aiemmilla investoinneilla pyrkinyt rakentamaan palveluverkkoaan hyvään kuntoon ja samalla velkaantunut siinä määrin, että uudet investoinnit pitää suunnitella huolellisesti. Aiempiin investointeihin liittyy riskejä ja hallinnon järjestämisen kehittämistarvetta, mikä tuli esille edellisen arvioinnin yhteydessä tehdyssä konsulttiselvityksessä. Konsultin silloin tekemiä esityksiä ei ole vielä täysimääräisesti hyödynnetty.

Kunnan asukasluku on pysynyt 2000 asukkaan tuntumassa. Ikärakenteeltaan kunta on elinvoimainen, mutta sen väestö tulee vanhenemaan voimakkaasti lähivuosikymmeninä. Vuonna 2011 huoltosuhde oli vielä koko maan tasossa, 64 huollettavaa työikäistä kohti. Työttömien osuus työvoimasta oli vuonna 6,1 %, mikä on selvästi alle maan keskiarvon.

Talouden tervehdyttäminen ja kehitysarvio

Edellä esitettyjen vakavien ongelmien johdosta Tarvasjoen kunta on taloutensa tervehdyttämiseksi valmistellut tasapainottamisohjelmaa tuleville vuosille.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 7.9.2013 talouden tasapainottamisohjelman, jota valtuuston päätöksen mukaisesti on tarkoitus käyttää kunnan talouden tasapainottamisen pohjana ja syksyn 2013 aikana tehdä tarvittavat tehostamispäätökset.

Valtuuston hyväksymä tasapainottamisohjelma on luonteeltaan taustoittava ja kuvaileva, eikä se sisällä kokonaistarkastelua kunnan talouden tasapainottamisen toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista tulevien vuosien talousarvioihin. Koska arviointiryhmän työssä keskeistä on arvioida peruspalvelujen turvaamisen taloudellisia edellytyksiä, arviointiryhmässä esi-

tettiin, että kunnan on syytä käyttää työssä konsultin asiantuntemusta. Tähän päädyttiin, koska oli nähtävillä, että arviointimenettelyn nopea aikataulu ei mahdollistanut kunnan omaa valmistelutapaa. Tarvasjoen kunta valitsi konsultiksi HT Eero Laesterän (jatkossa konsultti).

Konsultti valmisteli painelaskelman kunnan talouden kokonaisuudesta, mahdollisista tasapainottamistoimenpiteistä sektoreittain ja talouden avainmittarien kehitysnäkymistä (liite 6).

Laskelman mukaan taloudessa on voimakas tasapainottamisen tarve. Vaikka kunta on väestörakenteeltaan elinvoimainen, se tulee kohtaamaan vuodesta 2020 lähtien voimakkaan vanhenemisen, mikä edelleen vaikuttaa talouden kestävyYTEEN. Kunta on investoinut selvästi verrokkeja voimakkaammin ja samalla toimintakate on kasvanut nopeammin. Kunnan verotulokertymä on verrokkeihin verrattuna hitaampaa, mutta se on hyötynyt hyvästä valtionosuuksien kasvusta. Taloustilannetta on auttanut myös harkinnanvarainen valtionosuus. Laskelman mukaan kunnalla on huomattava veronkorotuspaine tasapainon saavuttamiseksi: alijäämän poistaminen ja nettoinvestointien rahoittaminen tarkoittaisi vuonna 2014 lähes kuuden prosenttiyksikön korottamista.

Konsultin vertailussa erityisen korkeat kustannukset ovat sivistystoimessa, mutta muilta osin kunta on onnistunut pitämään kustannukset verrokkien alapuolella. Sivistystoimen korkeita kustannuksia selittää varhaiskasvatuksen siirtäminen sosiaalitoimesta.

Konsultti laati listan säästötoimenpiteistä, joiden yhteisvaikutus olisi vuositasona noin 300 000 € luokkaa. Tämän lisäksi tarvitaan korottaminen tuloveroprosenttiin ja kiinteistöveroon valtakunnan korkeimmalle tasolle. Näillä toimenpiteillä tilikauden saa käännettyä alijäämäiseksi, mutta kunnan velkaantuminen jatkuu silti.

Konsultin esittämä tasapainottamisohjelman realistinen versio on riittämätön heikon taloustilanteen kääntämiseksi parempaan suuntaan ja kuntalaisten palvelujen turvaamiseksi. Kunnan taloudellinen tilanne on vuoden 2012 tilinpäätösarvion ja vuoden 2013 talousarvion mukaan jo sellainen, että kunnan omien, mahdollisesti rajujenkin tasapainottamisohjelman toimien riittävyys on varsin kyseenalaista. Tämän lisäksi ohjelma pitäisi viimeistellä nopeasti ja aloittaa sen toteuttaminen välittömästi. Tasapainottamisohjelma sisältää lisäksi eräitä epävarmuustekijöitä, kuten esitettyjen investointien taso, korkotaso ja toimintamenojen kehittyminen esimerkiksi erikoissairaanhoidon poikkeuksellisten menojen myötä.

Vuoden 2013 vuosikate on laskelmissa 0,34 miljoonaa euroa positiivinen, joka on kuitenkin alle aiemman arvion 0,63 miljoonan euron tason.

Kunnan henkilöstön edustaja toimitti lausunnon kunnan arviointiryhmälle (liite 7).

Arviointiryhmän arvio kunnan talouden kehityksen kestävydestä ja edellytyksistä turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut

Tarvasjoen kunnan talouden pohja on nykyisellään heikko. Tilanteen korjaamiseksi kunnassa on yritetty useiden talouden tasapainottamisohjelmien avulla saada taloutta kuntoon. Konsultin esittämällä laskelmilla kunnan taseen kertynyttä alijäämää yritetään saada kateksi tiukoilla, jopa äärimmilleen venytetyillä säästötoimilla. Näilläkään ei saada talouden kehitystä selkeästi käännettyä, vaan taloudellinen tilanne säilyisi tiukkana. Lisäksi kevään 2012 ja 2013 kehyspäätöksiin sisältyvät päätökset (mm. valtionosuuksien leikkaukset) ja muut mahdolliset uudet julkisen talouden säästötoimet saattavat heikentää kunnan omien toimien vaikuttavuutta. Tarvasjoen kohdalla itsenäisenä kuntana jatkaminen tarkoittaisi ve-

roprosenttien nostamista koko maan ylimpien prosenttien yläpuolelle, eikä siitä huolimatta pystyttäisi hallitsemaan peruspalvelujen turvaamiseen liittyviä riskitekijöitä.

Tarvasjoen kunta ei voi panostaa vähäisen asukaspohjan vuoksi riittävästi elinkeinojen ja infrastruktuurin pitkäjänteiseen kehittämiseen. Kunnan työntekijöiden eläköityminen ja vaihtuvuus lisäävät osaavan työvoiman niukkuuteen liittyviä ongelmia. Myös kunnan kasvava velka ja mahdollisesti kohoava korkotaso heikentävät edellytyksiä entisestään.

Edellä mainitun perusteella arviointiryhmä katsoo, että Tarvasjoen kunnalla ei ole edellytyksiä palvelujen järjestämiseen ja turvaamiseen kuntalaisille itsenäisenä kuntana tulevaisuudessa. Arviointiryhmän mielestä tulevaan kehitykseen liittyy myös sellaisia riskejä, joihin tulee varautua ja ottaa huomioon arvioitaessa kunnan edellytyksiä turvata palvelut asukkailleen. Pienetkin ylitykset toimenpideohjelman mukaiseen menokehitykseen voivat kääntää talouden kehityksen yhä huonommaksi. Yllättävät muutokset laskelmien oletuksissa, esimerkiksi erikoissairaanhoidon ennakoitua suurempi menokehitys tai rahoituskustannusten kasvu, voivat nopeasti huonontaa talouden tilaa ja vaarantaa palvelujen saatavuuden. Myös yleisen talouskehityksen odotettua hitaampaan parantumiseen tulee varautua, sillä se hidastaisi verotulojen kasvua ja vaikuttaisi välittömästi kunnan taloutta heikentävästi. Yleisen taloudellisen kehitysarvion mukaan vuodet 2014 - 2017 tulevat olemaan kuntakentällä taloudellisesti vaikeimpia.

Kunnassa on selvitetty mahdollisuutta liittyä Liedon tai Auranmaan suuntiin. Arviointiryhmän mielestä Liedon suunta tarjoaa olemassa olevien yhteistyörakenteiden osalta selkeän kokonaisuuden. Tarvasjoen kunnan talous tekee liitoksesta vaativan toteutettavan, joka tarkoittaa, että valmistelu on aloitettava mahdollisimman pian taloudellisen tasapainon turvaamiseksi. Tilannetta helpottaa Tarvasjoen palvelurakenne, joka on toimipaikkaratkaisultaan karsittu erityisesti sosiaali- ja terveystoimen sekä koulutoimen osalta.

Tarvasjoen täytyy edelleen jatkaa näiden sektoreiden hallinnon tehostamisen toimenpiteitä ja sen on syytä välttää investointeja, jotka vaarantaisivat kunnan talouden vahvistamista. Tässä työssä sen tulee aloittaa välittömästi yhteistyö Liedon kunnan kanssa, siten että valmistelussa tarvittavat resurssit voidaan jakaa. Muuten on vaarana, että Tarvasjoen taloudellinen tilanne heikkenee ja palvelujen turvaamisen edellytykset sen mukana.

Arviointiryhmä pitää kuitenkin keskeisenä sitä, että kunta valmistelee tehdyn konsulttiselvityksen pohjalta uusimuotoisen tasapainottamisohjelman. Konsulttiselvitys tarjoaa valmistelun pohjaksi selkeitä pitkän aikavälin tervehdyttämistoimia, jotka kohdistuvat rakenteellisiin ja pysyviin tekijöihin. Tämä on edellytyksenä tasapainottamisohjelman vaikuttavuudelle ja kestävyydelle. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä on seurattava reaaliaikaisesti ja yhdessä perusterveydenhuollon toimijoiden kanssa pyrittävä yhä taloudellisempaan tulokseen. On toteutettava ne palvelurakennemuutokset kaikilla toimialoilla, jotka ovat välttämättömiä kustannusten hillitsemiseksi, päällekkäisten toimintojen purkamiseksi, toimivien hoitoketjujen varmistamiseksi ja palvelujen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Arviointiryhmä korostaa, että palvelujen kustannusten kattaminen tulee tapahtua pääosin vakaan ja tasapainoisen tulorahoituksen kautta, eikä kertaluonteisilla järjestelyillä, esimerkiksi omaisuuden myynnillä, lainarahoituksella tai toistuvilla lomautuksilla. Tarvasjoella ei ole merkittäviä rahavaroja tai nopeasti realisoitavaa omaisuutta, joilla voitaisiin kompensoida tulorahoituksen vajetta tai rahoittaa yllättäviä investointeja.

Arviointiryhmä pitää tärkeänä Tarvasjoen lainamäärän alentamista, veroprosenttien korottamista ja investointiohjelman tiukkuutta. Lainamäärän alentaminen on oleellista kunnan talouden kestävyyskannalta. Lainamäärään sisältyy jo nykytasolla huomattava korkoriski. Investointien lykkääminen ja veroprocenttien korottaminen ovat perusteltuja, koska ras-

kaasti velkaantuneen kunnan pääpainon tulee olla lainakannan alentamisessa mahdollisimman voimakkaasti.

Mikäli tervehdyttämistoimenpiteitä ei toteuteta esitetystä laajuudesta, Tarvasjoen talouden liikkumavara ja edellytykset palvelujen tarjoamiseen jatkossa heikkenevät oleellisesti ja nopeasti. Jo tällä hetkellä Tarvasjoen kunnan taloustilanne on erittäin haastava, joten arviointiryhmä pitää taloutta nopeasti tasapainottavia toimenpiteitä välttämättöminä.

Arviointiryhmä katsoo, että talouden tasapainottamisen huolellisen toteuttamisen lisäksi Tarvasjoen kunnan tulee tarkastella kuntalaisten palvelujen järjestämisen ja turvaamisen kysymyksiä laajemmassa kokonaisuudessa. Alueella on aikaisemmin selvitetty kuntajaon muuttamisen mahdollisuuksia ja samat ratkaisut ovat edelleen ajankohtaisia. Tämä on vain korostunut alueen erilaisten yhteistyöratkaisujen ja valtion kuntarakennetta koskevien suunnitelmien vuoksi.

Lakisääteisten palveluiden järjestämiseen alueella tarvitaan laajempi kokonaisuus, jonka luonnollisen pohjan muodostaa jo nykyinen tiiviin yhteistyön kumppani Liedon kunta. Alueella olemassa olevat yhteydet sosiaali- ja terveydenhuollossa, työssäkäynnissä ja asioinnissa ovat hyvä pohja suuremman kunnan muodostamiseen. Tarvasjoki toimii jo nyt Liedon kunnan kanssa osana sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueita, joka on perustettu 1.1.2013. Vastuukuntana olevan Liedon lisäksi mukana ovat Kosken ja Marttilan kunnat. Yhteistoiminta-alueen vastuu laajenee vuoden 2015 alusta käsittämään päivähoidon lukuun ottamatta kaikki sosiaalitoimen palvelut.

Mikäli Liedon ja Tarvasjoen kunnat yhdistyisivät vuoden 2015 alusta, ne saisivat kuntarakennelain mukaisen yhdistymisavustuksen perusosan ja lisäosan. Tämä edellyttäisi, että mainittu kuntien yhdistymispäätös olisi tehtynä vuoden 2014 huhtikuun loppuun mennessä.

3 Arviointiryhmän ehdotus

Arviointiryhmä edellyttää Tarvasjoen kuntalaisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi kuntarakennelain 15 §:n mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi suurempaan kokonaisuuteen vuoden 2015 alusta. Arviointiryhmän mielestä oikea suunta liitokselle on Liedon kunta.

Arviointiryhmä edellyttää, että Tarvasjoen kunnan omaa taloutta vahvistavien toimien lisäksi aiempaa kuntayhteistyötä tiivistetään siten että peruspalvelujen järjestäminen turvataan. Tämä on aloitettava jo ennen edellä mainitun selvityksen käynnistymistä. Kyseessä on toimintoja jo ennakoivasti tehostava kuntaliitos.

Arviointiryhmä edellyttää, että Tarvasjoen kunta jatkaa talouden tasapainottamisohjelman valmistelua täydentäen sitä konsulttikesitykseen sisältyvillä toimenpiteillä. Nämä kunnan täytyy valmistella viivyttämättä kunnan rahoituksen riittävyyden ja vakavaraisuuden parantamiseksi jo kuluvana vuonna. Tarvasjoen tulee vuosina 2013–2014 karsia investointiohjelmansa minimiin, vähentää lainakantaansa ja pyrkiä lainsäädännön edellyttämällä tavalla kattamaan kertyneet alijäämänsä.

4 Jatkotoimenpiteet

Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon jatkotoimenpiteitä varten vuoden 2013 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella Tarvasjoen kuntaa koskevan ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Helsingissä 8.10.2013

Kari Lehtinen

Markku Mölläri

Oili Paavola

LIITTEET

1. Asetuksen mukaisten Tarvasjoen kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen
2. Asettamispäätös
3. Tarvasjoen kunnan talouden arviolaskelma vuoteen 2020 (10.11.2012)
4. Tietoja Tarvasjoen kunnan palvelutuotannon kustannuksista vuonna 2011
5. Tarvasjoen kunnan tilinpäätöstietoja vuosilta 2010 – 2012
6. Konsultin laatima Tarvasjoen kunnan talouden arviolaskelma
7. Henkilöstön lausunto Tarvasjoen kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmasta

JAKELU

Tarvasjoen kunnanvaltuusto

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö
Suomen Kuntaliitto

Liite 1. Asetuksen mukaisten Tarvasjoen kunnan talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto

31.5.2013

KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63a §:N MUKAISET KUNNAT JA KRITEERISTÖ

Vuosien 2011 ja 2012 tilinpäätöksiin mukaan, kesäkuu 2013

Taseen alijäämä vähintään -1000 €/as ja edellisvuonna -500 €/as

tai kuusi tunnuslukua, joiden osalta raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

1. Vuosikate ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta negatiivinen

2. Lainakanta ylittää maan keskiarvon vähintään 50 %:lla

3. Taseessa on kertynyttä alijäämää

4. Tuloveroprosentti vähintään 0,5 yksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvo

5. Omavaraisuusaste (kuinka suuri on oman pääoman osuus koko pääomasta) alle 50 % ja

6. Suhteellinen velkaantuneisuus (kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun) vähintään 50 %

		1.		2.			3.			4.			5.		6.							
nro.	Kunta	2011 As.luku	2012 As.luku	2011 Vkte- hava	2012 Vkte- hava	Krit. täyt.	2011 Lainat €/as (>3057)	2012 Lainat €/as (>3393)	Krit. täyt.	2011 Kert. ali-yl €/as	2012 Kert. ali-yl €/as	Krit. täyt.	2011 Tulovero %	2012 Tulovero %	Krit. täyt.	2011 Omavar. aste, %	2012 Omavar. aste, %	Krit. täyt.	2011 Suht.velk. %	2012 Suht.velk. %	Krit. täyt.	Krit. täyt. lkm yht:
	KOKO MAA			382	244		2 038	2 262		1 393	1 217		19,18	19,26		64,2	62,1		45,3	47,4		
838	Tarvasjoki	1 944	1 959	-101	-35	1	4 378	4 173	1	-763	-898	1	21,00	21,00	1	15,5	13,8	1	84,2	81,3	1	6

Liite 2. Asettamispäätös VM007:13/2008

KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN 63a §:N MUKAISEN ARVIOINTIRYHMÄN ASETTAMINEN

Asettaminen:

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaisen Tarvasjoen kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Toimikausi:

12.8.2013 - 15.10.2013.

Tausta ja tehtävät:

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63a §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseen. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet valtioneuvoston asetuksella säädetyt raja-arvot. Niiden täytyessä tehdään laissa tarkoitettu selvitys arviointiryhmässä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden asianomainen kunta. Lisäksi valtiovarainministeriö nimeää asianomaista kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi mainituista tahoista riippumattoman henkilön.

Arviointiryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaissa tarkoitun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Kokoonpano:

Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja Kari Lehtinen Valtiotieteen maisteri

Kunnan nimeämä jäsen

Oili Paavola

Tarvasjoen kunnanjohtaja

Ministeriön nimeämä jäsen Markku Mölläri

Neuvotteleva virkamies, VM

Lisäksi arviointiryhmän kokouksiin voivat kunnan ilmoituksen perusteella osallistua kunnanhallituksen puheenjohtaja Esa Heinonen ja pääluottamusmies Päivi Aaltonen (Super ry), joka on ryhmässä kunnan henkilöstön edustaja. Arviointiryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii finanssineuvos Hannele Savioja valtiovarainministeriöstä.

Arviointiryhmä voi tarvittaessa kuulla myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kustannukset:

Valtiovarainministeriö korvaa kunnan nimeämän edustajan matka- ja majoituskustannukset sekä maksaa päivärahan. Arviointiryhmän puheenjohtajalle maksetaan erikseen määräytyvä kokouskohtainen palkkio sekä matka- ja majoituskustannukset. Kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenomomentilta 28010112.

Hallinto- ja kuntaministeri

Henna Virkkunen

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Päivi Laajala

JAKELU

Arviointiryhmään nimetyt

TIEDOKSI

Suomen Kuntaliitto
Ministeri Virkkunen
Hare -mappi

Liite 3. Tarvasjoen kunnan talouden arviolaskelma vuoteen 2020 (10.11.2012)

Valtiovarainministeriö/Kuntaosasto/vs

VALITSE KUNTA:

10.11.2012

KUNNAN TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Vaaleansinisellä olevia kohtia voi muokata.

Tarvasjoki

Tarvasjoki

Kunnat vuoden 2011 kuntajaolla

	TP 2009	TP 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
TULOSLASKELMA												
Asukasluku 31.12.	1 970	1 945	1 970	1 986	1 996	2 007	2 018	2 028	2 039	2 039	2 039	2 039
Veroprosentti	19,50	20,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
vero-% yksikön tuotto ? noston vaikutus	247	252	258	268	274	282	288	291	294	298	301	304
Toimintatuotot	1 299	1 241	1 600	1 680	1 756	1 815	864	890	917	944	973	1 002
Toimintakulut	9 836	10 832	11 200	11 001	11 221	11 445	10 489	10 752	11 042	11 362	11 714	12 078
Kotikuntakorv.-relatustuen pal., netto			8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Toimintakate	-8 537	-9 591	-9 592	-9 313	-9 457	-9 622	-9 617	-9 854	-10 117	-10 410	-10 734	-11 068
Kunnallisverot	4 821	5 033	5 420	5 631	5 750	5 928	6 046	6 113	6 180	6 248	6 317	6 386
Yhteisöverot	200	245	306	275	280	250	259	268	278	288	298	308
Kiinteistöverot	169	253	229	234	205	205	210	210	210	210	210	210
Verotulot	5 190	5 531	5 955	6 140	6 234	6 383	6 515	6 591	6 667	6 745	6 824	6 905
Valtionosuudet	3 757	3 854	3 953	3 920	4 065	4 213	4 356	4 504	4 658	4 816	4 980	5 149
valtionos. pl. hark.var.	3 581	3 564	3 653	PPO>								
Korkotuotot	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Korkokulut	137	222	260	260	235	226	217	208	200	192	184	177
Muut rahoitustuotot	18	20	10	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Muut rahoituskulut	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
VUOSIKATE	115	-408	64	506	625	766	1 055	1 052	1 026	978	904	827
€/asukas	58	-210	33	255	313	382	523	519	503	480	443	406
Poistot ja arvonalent.	256	247	330	330	318	307	296	286	276	266	257	248
Satunnaiset tuotot	70	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-71	-655	-266	276	407	559	859	766	750	712	647	579
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-63	-648	-259	283	414	566	866	773	757	719	654	586
TASEESTA												
Kertynyt yli-/alijäämä	-580	-1 228	-1 487	-1 204	-790	-224	642	1 414	2 172	2 890	3 545	4 131
€/asukas	-294	-631	-755	-606	-396	-112	318	697	1 065	1 417	1 738	2 026

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen rahoitusjäämän ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	115	-408	64	506	625	766	1 055	1 052	1 026	978	904	827
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät, netto	70	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0	0
= 1. Tulorahoitus, netto		-408	64	606	725	866	1 155	1 052	1 026	978	904	827
Investointimenot		2 825	40	252	470	770	300	300	300	300	300	300
Rahoitusosuudet investointeihin		570	40	71	58	210	40	40	40	40	40	40
Inv.hyödykkeiden luovutustulot		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
= 2. Nettoinvestoinnit	-2 273	-2 251	4	-177	-408	-556	-256	-256	-256	-256	-256	-256
€/asukas	-1 154	-1 157	2	-89	-204	-277	-127	-126	-126	-126	-126	-126
= 3. Rahoitusjäämä (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)		-2 659	68	429	317	310	899	796	770	722	648	571
4. Bruttorahoitustarve (= Rahoitusjäämä + antolainasaam. muutokset + lainanlyh.)			-287	91	-7	-1	601	509	495	457	394	327
Antolainasaamisten muutokset		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;		2 347	-97	-337	-318	-310	-299	-287	-275	-264	-254	-244
Lainanlyhennykset			355	337	324	311	299	287	275	264	254	244
Lainanlisäystarve			258	0	6	1	0	0	0	0	0	0
Lainakanta	6 185	8 532	8 435	8 098	7 780	7 469	7 171	6 884	6 609	6 344	6 090	5 847
€/asukas	3 140	4 387	4 282	4 077	3 898	3 722	3 553	3 394	3 241	3 111	2 987	2 867
Rahavarat	499	80	51	143	142	142	743	1 251	1 746	2 204	2 598	2 926
€/asukas	253	41	26	72	71	71	368	617	856	1 081	1 274	1 435
Nettovelka (rahat-lainat)	-5 686	-8 452	-8 384	-7 955	-7 638	-7 328	-6 428	-5 633	-4 862	-4 141	-3 492	-2 921
€/asukas	-2 886	-4 346	-4 256	-4 006	-3 827	-3 651	-3 185	-2 777	-2 385	-2 031	-1 713	-1 433

TULOSLASKELMAN ERIEN KASVUPROSENTIT:

Muutos ed. vuodesta, %:		07/08	SYÖTÄ HALUAMASI KASVUPROSENTIT!					oletuksena samat arvot kuin v. 2015 >				
Toimintatuotot		-4,5	10,0	5,0	4,5	3,4	-52,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Toimintakulut		10,1	3,9	-1,8	2,0	2,0	-8,4	2,5	2,7	2,9	3,1	3,1
Kunnallisverot		4,4	6,8	3,9	2,1	3,1	2,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Yhteisöverot		22,5	21,5	-10,0	1,5	-10,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Kiinteistöverot		49,7	3,4	2,0	-12,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valtionosuudet (pl. hark.var.)		-0,5	2,6	1,0	3,7	3,6	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4

TAUSTAMUUTTUJAT:

VALITSE KESKIMÄÄR. LAINANLYHENNENSAIKA (VUODET):

VALITSE KESKIMÄÄR. KORKOKANTA (KORKOPROSENTTI):

MONTAKO % RAHAVAROISTA KÄYTETÄÄN (4.) BRUTTORAHOITUSTARPEEN KATTAMISEEN ?

25,0

2,90

10 %

Esim. lainanlyhennysaika 8 vuotta, jolloin vuosilyhennys = 1/8 eli 12,5 % * lainan

Vaikutus korkomenoihin, ei korkotuloihin

Syötä prosenttiosuus, joka käytetään rahavaroista.

Syötä
prose
Vuosie
pohjar
arviolu
kehityk
V. 201

Liite 4. Tietoja Tarvasjoen kunnan palvelutuotannon kustannuksista vuonna 2011

Valitse kunta
valikosta:

Tarvasjoki

19.3.2013

Kunnat vuoden 2012 kuntajaolla.

Peruspalvelujen saatavuus ja kustannukset vuonna 2011

Aritmeettiset keskiarvot

	Kunta:	Koko maa:	Kuntakoko:	Maakunta:
	Tarvasjoki	Koko maa (arit.)	Ryhmä 7 alle 2 000 as.	Varsinais-Suomi
300 järjestysnro				

VÄESTÖÄ KUVAAVAT INDIKAATTORIT:

	arit.ka.	arit.ka.	arit.ka.
Asukasluku 31.12.2011	1 944	16 790	1 278
Asukastiheys (as/maakm²) 1.1.2012	19,1	57,3	8,9
Ikärakenne:			
076-vuotiaat (% asukkaista)	8,1	7,4	6,0
0-1-vuotiaat (lukumäärä)	24	197	12
6-vuotiaat (% asukkaista)	1,3	1,1	0,9
7715-vuotiaat (% asukkaista)	13,9	10,3	9,1
16764-vuotiaat (% asukkaista)	59,5	60,3	58,5
65774-vuotiaat (% asukkaista)	9,2	11,5	13,2
75784-vuotiaat (% asukkaista)	5,7	7,7	9,5
85 ja < -vuotiaat (% asukkaista)	3,7	2,9	3,7
Väestöllinen huoltosuhde (vaihteluväli 41 ~ 91)	64	63	68
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu, (vaihteluväli 64,6 ~ 149,6), KELA	89,1	107,6	112,6
Työttömien osuus, % työvoimasta	6,1	9,6	10,7
Työpaikkaomavaraisuus (vaihteluväli 39,3 % ~ 133,5 %) (vuoden 2010 tieto)	58,0 %	85,8 %	86,2 %

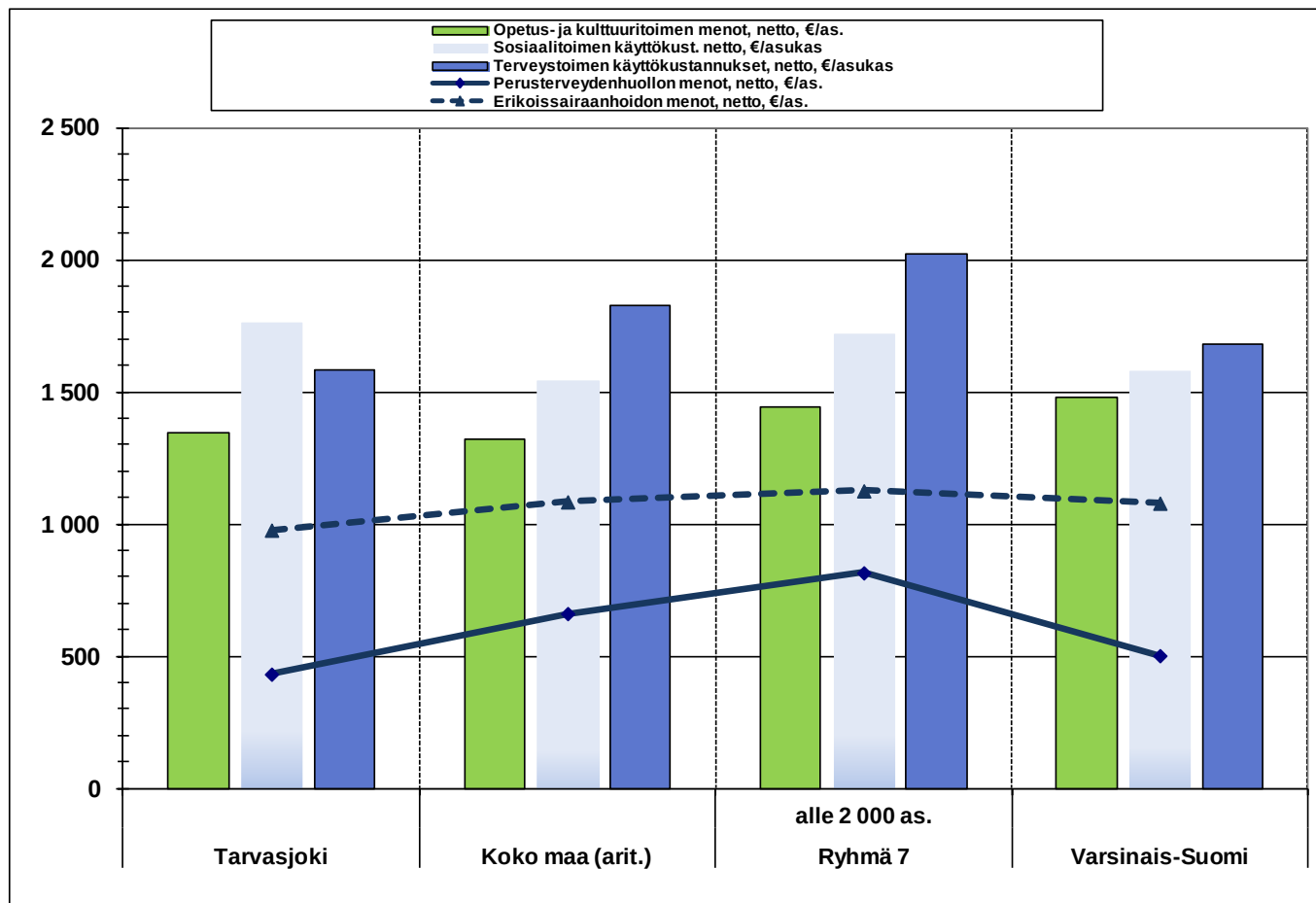
PALVELUJA KUVAAVAT INDIKAATTORIT:

Henkilökunnan määrä/1000 as. kohden	71	60	68
Yleishallinnon nettokustannukset, €/asukas	214	254	392
Muiden palvelujen nettokustannukset, €/asukas	222	324	418
Sosiaali- ja terveystoimen käyttökust. netto, €/asukas	3 349	3 368	3 392
Sosiaalitoimen käyttökust. netto, €/asukas	1 765	1 544	1 718
Terveystoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	1 584	1 824	2 019
Vanhustenhuolto:			
Kotona tai kodinomaisissa oloissa asuvat 75 vuotta täyttäneistä, %	89,6	89,4	87,9
Kodinhuoltoapua saaneet 75 vuotta täyttäneiden kotitaloudet, % vast.ikäisestä väestöstä	17,0	20,3	21,1
Ikääntyneiden tehostetun palveluas. 75 vuotta täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä	10,4	6,4	8,8
Vanhainkod. tai pitkäaik. laitoshoidossa olevat 75 v täyttäneet, % vast.ikäisestä väestöstä	0,0	4,4	4,1
Vanhusten laitospalvelujen nettokustannukset, €/asukas	.	198	352
Vanhusten laitospalvelujen ja kotipalvelujen kustannukset /yli 75-vuotiaat	0	3 380	4 341
Päivähoitopalvelut:			
Lapsia kokopäivähoidossa, osuus ikäluokasta, %	38,6	36,6	35,8
Päivähoidon kustannukset, netto / 0-6 -vuotiaat, €	6 278	5 066	5 968
Lasten päivähoiton käyttö. (netto) pl. avustukset hoitopäivää kohti, €	54	56	64
Lastensuojelu:			
Last.suoj. avohuol. tukitoimien piirissä 0717-vuotiaita vuoden aik, % vast.ikäisistä	1,7	6,1	6,8
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0717-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	.	1,2	1,9
Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokustannukset, €/asukas	94	88	93

Perusterveydenhuolto:

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1000 asukasta	1 841	1 569	1 515
Perusterveydenhuollon menot asukasta kohti (avoh. + vuodeosasto), netto	432	661	815
Hammashuolto:			
Perusterv.huollon hammashuollon menot asukasta kohti, netto	119	81	92
Erikoissairaanhoito:			
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit asukasta kohti	1,5	1,5	1,5
Erikoissairaanhoidon vuodeosaston hoitopäiviä asukasta kohti	0,7	0,8	0,7
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät / 1000 asukasta	173	231	174
Erikoissairaanhoidon menot asukasta kohti, netto	977	1 084	1 126
Päihde- ja mielenterveyspalvelut:			
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0717-vuotiaat / 1000 vast.ikäistä	.	5,0	0,0
Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas	7,2	15,8	10,0
Vammaispalvelut:			
Asiakkaita kehitysvamma- ja tukiasunnoissa 100 000 asukasta kohti	51	91	83
Vammaishuollon laitospalvelujen menot asukasta kohti, netto	.	46	72
Toimeentulotuki:			
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25764-vuotiaat, % vast.ikäisistä	0,5	1,5	1,1
Toimeentulotukimenot asukasta kohti, €	37	77	57

Opetus- ja kulttuuritoimen käyttökust. netto, €/asukas	1 347	1 317	1 442	1 479
Opetustoimi:				
Käyttökustannukset, netto €/asukas,	1 128	1 115	1 223	1 204
Perusopetus:				
Oman perusopetuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	7 105	8 705	11 052	8 125
Perusopetusta saavien oppilaiden määrä koulua kohti (kunnan ylläpit.)	301	158	101	172
Kunnan ylläpitämien peruskoulujen määrä	1	9	2	8
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1 - 6 luokat (vuoden 2010 tieto)	18,4	18,6	15,5	19,6
Keskimääräinen ryhmäkoko, 7 - 9 luokat (vuoden 2010 tieto)	15,2	16,1	12,5	17,0
2. asteen koulutuksessa aloittaneet/perusopetuksen päättötodistuksen saaneet, %	93,9	93,0	94,4	94,3
Lukio:				
Oman lukiokoulutuksen käyttökust. (netto) oppilasta kohti, €	.	8 668	21 728	6 277
Ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai ammat. koulutuksessa 2 vuotta yo-tutk. suorittamisen jälkeen opiskelevat/kaikki 2 vuotta sitten yo-tutk. suorittaneet, %	100,0	80,7	83,6	82,0
Toisen asteen ammatillinen koulutus:				
Oman ammatill. koulutuksen käyttökust. (netto) op.tuntia kohti, €	.	140	0	120
Työllistyneet/amatillisen tutkinnon edellisellä 3,5 vuoden tarkastelujaksolla suorittaneet, % (vuoden 2010 tieto)	0,0 %	68,6 %		73,3 %
Päätoimiset opiskelijat/amatillisen tutkinnon edellisellä 3,5 vuoden tarkastelujaksolla suorittaneet, % (vuoden 2010 tieto)	0,0 %	9,0 %		7,6 %
Nuorisopalvelut:				
Nuorisotoimen käyttökustannukset, netto, €/asukas	79	26	29	34
Liikuntapalvelut:				
Liikunnan ja ulkoilun käyttökustannukset €/asukas	72	70	74	83
Kulttuuritoimi:				
Yleisen kulttuuritoimen käyttökustannukset, netto €/asukas	3	13	8	31
Kirjastotoimi:				
Kirjaston käyttökustannukset, netto (€/asukas)	55	59	83	60
Kirjastoaineistokulut (€/asukas)	11,4	9,9	13,9	9,2
Fyysisiä käyntejä/asukas	8,0	9,4	9,4	9,9
Verkkokäynnit/asukas	0,6	13,2	20,3	16,8



Liite 5. Tarvasjoen kunnan tilinpäätöstietoja vuosilta 2010 – 2012

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto,5.6.2013

KUNTIEN TILINPÄÄTÖKSET 2010 - 2012

Valitse kunta valikosta:

Tarvasjoki

			2010		2011			2012		
Tarvasjoki			2010		2011			2012		
Asukasluku			1 945		1 944		-0,1	1 959		0,8
Tunnuslukuja										
Lainat, euro/as			4 387		4 378			4 173		
Konsernilainat, euro/as			5 119		5 187			0	Marraskuu -13	
Lainanhoitokate			-0,2		0,4			0,3		
Suhteellinen velkaantuneisuus			92,5		84,2			81,3		
Rahoitusvarallisuus, euro/as			-4 740		-4 693			-4 596		
Omavaraisuusaste, %			17,3		15,5			13,8		
Rahavarat, euro/as			41		169			90		
Kassan riittävyys, pv			2		10			5		
Kassastamaksut, euro/as			7 579		7 218			6 192		
Tuloslaskelma			1 000 €	euro/as	1 000 €	euro/as	muut.%	1 000 €	euro/as	muut.%
Henkilöstömenot (palkat+sivukulut)			4 395	2 260	5 256	2 704	19,6	5 295	2 703	0,7
Palvelujen ostot			5 218	2 683	4 785	2 461	-8,3	4 938	2 521	3,2
Toimintatuotot, sis. valmistus omaan käyt.			1 241	638	1 767	909	42,4	1 850	944	4,7
Toimintakulut			10 832	5 569	11 375	5 851	5,0	11 528	5 885	1,3
Toimentakate			-9 591	-4 931	-9 608	-4 942	0,2	-9 678	-4 940	0,7
Verotulot			5 531	2 844	5 950	3 061	7,6	5 949	3 037	-0,0
Valtionosuudet,			3 854	1 981	4 003	2 059	3,9	3 901	1 991	-2,5
josta hark.var. avustus			290	149	300	154		0	0	
Verorahoitus			9 385	4 825	9 953	5 120	6,1	9 850	5 028	-1,0
Käyttökate			-206	-106	345	177		172	88	
Korkotuotot/-menot, netto			-219	-113	-262	-135		-254	-130	
Muut rahoituskulut/-tuotot, netto			17	9	20	10		13	7	
Vuosikate			-408	-210	103	53		-69	-35	
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalen.			247	127	366	188		347	177	
Satunnaiset tuotot			0	0	0	0		132	67	
Satunnaiset kulut			0	0	0	0		0	0	
Tilikauden tulos			-655	-337	-263	-135		-284	-145	
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)			7	4	7	4		7	4	
Varauksen lisäys(-) tai vähennys(+)			0	0	0	0		0	0	
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)			0	0	0	0		0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä			-648	-333	-256	-132		-277	-141	
Kumulatiivinen yli-/alijäämä			-1 228	-631	-1 483	-763		-1 760	-898	
Rahoituslaskelma			1 000 €	euro/as	1 000 €	euro/as		1 000 €	euro/as	
Toiminnan rahavirta			-408	-210	103	53		-69	-35	
Investoinnit, netto			-2 251	-1 157	-1	-1		195	100	
- Investointimenot			-2 825	-1 452	-42	-22		-20	-10	
+ Rahoitusosuudet investointimenoihin			570	293	0	0		0	0	
+ Investointihyödykkeiden luovutustulot			4	2	41	21		215	110	
Saamisen muutos			98	50	109	56		80	41	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			-859	-442	-310	-159		-311	-159	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			2 956	1 520	26	13		1	1	
± Lyhytaikaisten lainojen muutos			249	128	263	135		-26	-13	
Toiminnan ja investointien rahavirta			-2 659	-1 367	102	52		126	64	
Verotulot			5 531	2 844	5 950	3 061	7,6	5 949	3 037	-0,0
Kunnallisvero			5 033	2 588	5 415	2 785	7,6	5 566	2 841	2,8
Yhteisövero			245	126	306	157	24,9	143	73	-53,3
Kiinteistövero			253	130	229	118	-9,5	240	123	4,8
Lainakanta,			8 532	4 387	8 511	4 378	-0,2	8 174	4 173	-4,0
josta pitkäaikainen laina			7 961	4 093	7 677	3 949	-3,6	7 366	3 760	-4,1
josta lyhytaikainen laina			571	294	834	429	46,1	808	412	-3,1
Lainasaamiset			0	0	0	0	#####	0	0	#JAKO0!
Tuloveroprosentti			20,00		21,00			21,00		
Veroprosenttiyksikön tuotto			252	129	258	133		265	135	
Sijoitus vuosikatteen (euro/as) mukaan			325		261			260		
Lähde: Tilastokeskus										

Tarvasjoen kunta

Valtiovarainministeriö 25.9.2013

HT Eero Laesterä



Väestön muutos

Kunnan nimi:		Tarvasjoki		KNO		838				
Muutos 2002-2011										
	2002 Osuus		2007 Osuus		2011 Osuus		kpl	kpl/v.	%:ia	%:ia/v.
Asukasluku	1 932 kaikista %		1 941 kaikista %:ia		1 944 kaikista %:ia		12	1	0,6 %	0,1 %
0...6 vuotiaat	199	10,3 %	170	8,8 %	158	8,1 %	-41	-5	-20,6 %	-2,3 %
6 vuotiaat	28	1,4 %	25	1,3 %	26	1,3 %	-2	-0	-7,1 %	-0,8 %
Peruskoulu, 7...16 vuotiaat	278	14,4 %	293	15,1 %	301	15,5 %	23	3	8,3 %	0,9 %
Lukio, 17...19 vuotiaat	66	3,4 %	55	2,8 %	68	3,5 %	2	0	3,0 %	0,3 %
Työikäiset, 20...64 vuotiaat	1 054	54,6 %	1 076	55,4 %	1 057	54,4 %	3	0	0,3 %	0,0 %
75...84 vuotiaat	138	7,1 %	141	7,3 %	111	5,7 %	-27	-3	-19,6 %	-2,2 %
Yli 84 vuotiaat	38	2,0 %	56	2,9 %	71	3,7 %	33	4	86,8 %	9,6 %
Eläkeikä, Yli 64 vuotiaat	335	17,3 %	347	17,9 %	360	18,5 %	25	3	7,5 %	0,8 %
Mediaani	39,0		42,0		43,0					
Painotettu keskiarvo	39,6		41,3		41,6					

Kunnan nimi:	Tarvasjoki		KNO		838		Muutos 2011-2040					
	2011 Osuus		2020 Osuus		2030 Osuus		2040 Osuus		kpl	kpl/v.	%ia	%ia/v
Asukasluku	1 944	kaikista %	1 955	kaikista %	2 000	kaikista %	2 029	kaikista %	85	3	4,4 %	0,2 %
0...6 vuotiaat	158	8,1 %	163	8,3 %	160	8,0 %	158	7,8 %	0	0	0,0 %	0,0 %
6 vuotiaat	26	1,3 %	26	1,3 %	27	1,4 %	25	1,2 %	-1	-0	-3,8 %	-0,1 %
Peruskoulu, 7...16 vuotiaat	301	15,5 %	280	14,3 %	280	14,0 %	273	13,5 %	-28	-1	-9,3 %	-0,3 %
Lukio, 17...19 vuotiaat	68	3,5 %	59	3,0 %	58	2,9 %	56	2,8 %	-12	-0	-17,6 %	-0,6 %
Työikäiset, 20...64 vuotiaat	1 057	54,4 %	1 001	51,2 %	979	49,0 %	970	47,8 %	-87	-3	-8,2 %	-0,3 %
75...84 vuotiaat	111	5,7 %	124	6,3 %	213	10,7 %	197	9,7 %	86	3	77,5 %	2,7 %
Yli 84 vuotiaat	71	3,7 %	58	3,0 %	71	3,6 %	130	6,4 %	59	2	83,1 %	2,9 %
Eläkeikä, Yli 64 vuotiaat	360	18,5 %	452	23,1 %	523	26,2 %	572	28,2 %	212	7	58,9 %	2,0 %
Mediaani	43,0		44,0		46,0		47,0					
Koko maa, med.ikä	46,3		48,7		49,8		50,0					

- ☐ Tarvasjoen asukasluku on ollut lähes sama ja
- ☐ Se on pysymässä lähes samana.
- ☐ Asukasluku on kuitenkin kasvussa.
- ☐ Väestön ikärakenne on nuorempi kuin maassa keskimäärin.
- ☐ Väestön ikärakenteen perusteella kunnalla voisi uskoa olevan elinvoimaa.
- ☐ Tilanne on samantapainen Vihannin kunnan kolmen vuoden takaisen tilanteen kanssa.

terä 2013

2



Talouden kehitys ja tausta - reaalikasvu

Tarvasjoki	0,07 %			0,14 %			0,06 %		
	1998...2012			2002...2012			2006...2012		
	Tarvasjoki	Sama kasvu	Koko maa	Tarvasjoki	Sama kasvu	Koko maa	Tarvasjoki	Sama kasvu	Koko maa
Toimintakate	3,97 %	3,20 %	2,83 %	3,13 %	3,38 %	3,05 %	2,38 %	2,91 %	2,63 %
Verotettava tulo	2,12 %	1,47 %	0,99 %	0,36 %	0,82 %	0,38 %	0,85 %	0,87 %	0,45 %
Veroprosentti	0,214	0,146	0,145	0,250	0,152	0,153	0,333	0,166	0,169
Yhteisöverot	-13,21 %	-6,54 %	-7,25 %	-6,18 %	-2,63 %	-2,55 %	-13,19 %	-3,78 %	-4,42 %
Kiinteistöverot	5,80 %	6,35 %	5,90 %	6,53 %	5,90 %	5,42 %	4,99 %	6,48 %	5,95 %
Valtionosuudet	7,51 %	5,23 %	4,74 %	3,47 %	4,34 %	4,17 %	2,98 %	4,33 %	4,10 %
Poistot	2,17 %	2,00 %	1,47 %	0,94 %	2,33 %	1,74 %	10,95 %	2,04 %	1,64 %
Bruttotoinv. eur/as	457	492	477	574	523	504	741	573	552

- ❑ Pitkällä aikajaksolla Tarvasjoen toimintakate (toimintatulojen ja – menojen erotus) on kasvanut nopeammin kuin samalla tavalla kasvaneissa kunnissa, toiminta on alkanut sopeutua ajanjakson lyhentyessä.
- ❑ Verotettavan tulon kasvu on ollut huomattavasti toimintakatteen kasvua hitaampaa, vaikka onkin ollut samalla tasolla samalla tavalla kasvaneiden kuntien kanssa.
- ❑ Valtionosuuden kasvu on ollut hyvä ja pelastanut kunnan talouden edes tälle tasolle.
- ❑ Kunta on investoinut huomattavasti koko maata enemmän vuodesta 2002 – 2012 ja varsinkin 2006 – 2012 tarkastelujaksolla.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

1



Tulojen ja menojen kehitys – nimellinen kasvu

Tarvasjoki/Nimellinen	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012								
Asukasluku	1930	1921	1921	1932	1949	1941	1960	1952	-0,41 %	1 960	0,4 %	1 941	-1,0 %	1 970	1,5 %	1 945	-1,3 %	1 944	-0,1 %	1 959	0,8 %	
Verotettava tulo (lask)	20 743	20 983	21 940	25 578	22 650	23 308	24 581	25 196	3 %	26 082	4 %	27 415	5 %	26 624	-3 %	26 775	1 %	26 511	-1 %	26 505	0 %	
Verotettava tulo eur/as	10 748	10 923	11 421	13 239	11 621	12 008	12 541	12 908	3 %	13 431	4 %	14 124	5 %	13 515	-4 %	13 766	2 %	13 638	-1 %	13 530	-1 %	
Veroprosentti	18,00	18,00	18,50	18,50	18,50	18,50	19,00	19,00	0,00	19,00	0,00	19,00	0,00	19,50	0,50	20,00	0,50	21,00	1,00	21,00	0,00	
Valtionosuudet	1 581	1 694	2 020	2 775	2 802	3 277	3 540	3 271	-8 %	3 122	-5 %	3 416	9 %	3 856	13 %	4 101	6 %	4 116	0 %	3 901	-5 %	
Valtionosuudet eur/as.	819	882	1 052	1 436	1 438	1 688	1 806	1 676	-7 %	1 608	-4 %	1 760	9 %	1 958	11 %	2 108	8 %	2 117	0 %	1 991	-6 %	
Harkinnanvaraiset	0	209	163	251	0	160	159	0	0	0	104	178	309	308	0	0	0	0	0	0	0	
Valtionosuudet/toimintame	23,1 %	23,7 %	27,0 %	34,4 %	33,8 %	35,6 %	38,2 %	34,0 %	31,6 %	33,1 %	36,4 %	35,6 %	35,2 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %	
Toimintakate	5 921	6 274	6 572	7 109	7 291	8 175	8 110	8 402	4 %	8 681	3 %	9 156	5 %	9 193	0 %	10 204	11 %	9 878	-3 %	9 678	-2 %	
Palkat ja muut hlöstömenot	2 358	2 506	2 715	2 976	3 146	3 496	3 618	3 810	5 %	3 766	-1 %	3 892	3 %	4 010	3 %	4 676	17 %	5 404	16 %	5 295	-2 %	
Ostopalvelut	3 510	3 607	3 716	4 068	4 084	4 537	4 458	4 616	4 %	4 879	6 %	5 171	6 %	5 253	2 %	5 552	6 %	4 920	-11 %	4 938	0 %	
Vuosikate	4	-163	-150	735	-12	-220	514	127	-75 %	-127	-199 %	-178	40 %	124	-170 %	-434	-451 %	106	-124 %	-69	-165 %	
Poistot	284	241	215	316	273	255	205	186	-9 %	241	30 %	263	9 %	276	5 %	263	-5 %	376	43 %	347	-8 %	
Vuosikate-poistot	-280 €	-403 €	-366 €	420 €	-285 €	-475 €	310 €	-59 €	-368 €	-440 €	-152 €	-697 €	-270 €	-416 €	-416 €	-416 €	-416 €	-416 €	-416 €	-416 €	-416 €	
VOS-muutos									-269	-418	294	440	244									
									-130	-199	152	198	151									
Tarvasjoki	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014						
Toimintakate	5 921	6 274	6 572	7 109	7 291	8 175	8 110	8 402	8 681	9 156	9 193	10 204	9 878	9 678	9 979	???						
Muutos/Ed. vuosi		6,0 %	4,7 %	8,2 %	2,6 %	12,1 %	-0,8 %	3,6 %	3,3 %	5,5 %	0,4 %	11,0 %	-3,2 %	-2,0 %	3,1 %							
Muutos 1999-->2013		4,9 %																				
Samanlainen kasvu		5.15-5.32%																				

- Kunnan vuosikate ei ole yleensä riittänyt kattamaan poistoja. Kunta ei ole todellisuudessa ollut kykenevä investoimaan.
- Toimintakate on ollut tuloihin nähden liian suuri jo tarkastelujakson alussa, 2006-2007 valtionosuuden lasku ei ole helpottanut tilannetta. Kuntaa on palkittu säännöllisellä harkinnanvaraisen rahoitusavun avustuksella.
- Valtionosuus on kattanut samansuuruisen osuuden toimintamenoista. Toimintakatteen kasvun rajoittaminen kasvukunnassa turmelee palvelut.

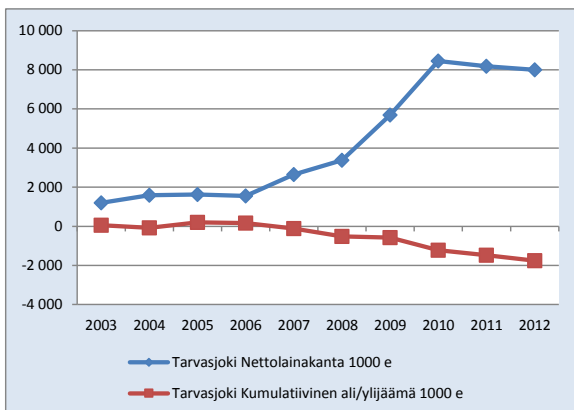
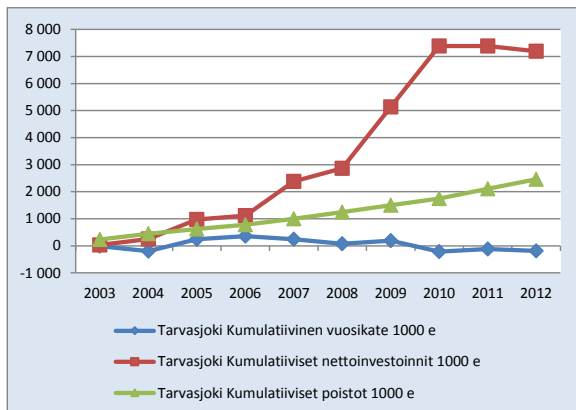
8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

4



Kumulatiiviset



	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Summa
Nettoinv.	32	224	721	142	1260	484	2273	2251	1	-195	7193
Poistot	231	216	175	162	215	244	256	247	366	347	2459
Poisto / NINV	722 %	96 %	24 %	114 %	17 %	50 %	11 %	11 %	36600 %	-178 %	34 %

- ☐ Vuosikate ei ole riittänyt kattamaan poistoja eikä nettoinvestointeja.
- ☐ Poistojen taso on ollut hyvin matala verrattuna nettoinvestointeihin.
- ☐ Kunta on velkaantunut ja todellinen alijäämä voisi olla jopa nykyistä suurempi.

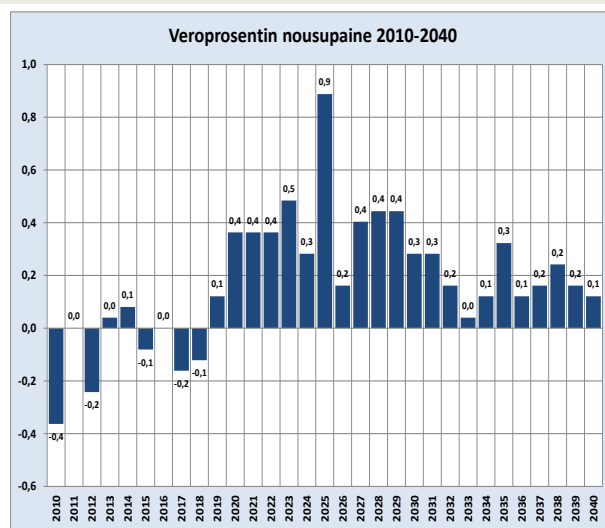
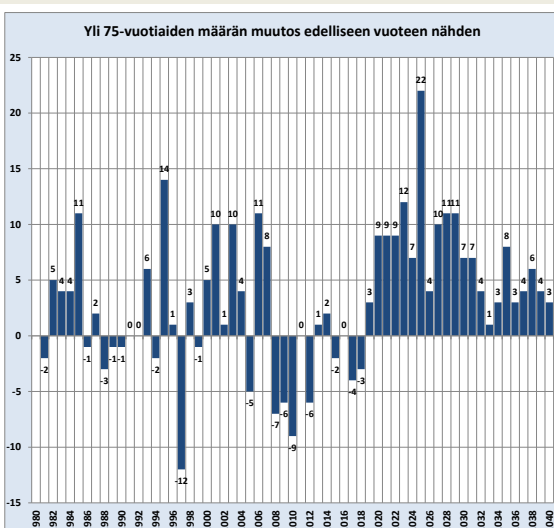
8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

5



Yli 75-vuotiaiden määrän kasvu



- Yli 75-vuotiaiden määrän kasvu on otettava huomioon palveluntarpeessa
- Kuluvalla vuosikymmenellä yli 75-vuotiaiden määrä jopa alenee, mutta 2020 jälkeen kasvu on moninkertainen.
- Tämä vaikuttaa nykyisellä palvelurakenteella ja nettomenoilla huomattavasti veronkorotuspaineeseen.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

6



Nettomenojen kasvu

Tarvasjoki 1000 €	Luvut indeksissä per 2011							Väli eur/as		Väli		Koko maa
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Oma	Koko r	...05/11/v.	...05/11/v.	
Yleishallinto	371	374	450	406	395	436	416	25	42	1,95 %	4,95 %	
Muut palvelut	459	382	408	521	274	587	431	-13	41	-1,05 %	3,14 %	
Liikenneväylät	81	94	117	119	123	127	135	28	22	8,95 %	3,35 %	
Palo ja pelastus	177	182	184	124	116	131	132	-23	5	-4,80 %	1,64 %	
Toimitila ja vuokraus	77	86	136	178	156	110	130	27	41	9,05 %	-14,89 %	
Liiketoiminnan luonteiset	-8	-59	-112	-30	-258	87	-1	4	20	-29,23 %	8,41 %	
Vesihuolto	59	34	-27	-35	-14	93	11	-25	1	-24,44 %	-7,73 %	
Energiahuolto	0	0	0	0	0	0	0	0	2		-13,23 %	
Opetus ja kulttuuri	3 176	3 337	3 422	3 490	3 455	3 427	3 610	237	159	2,16 %	2,03 %	
Lasten päivähoito	804	813	794	821	816	903	992	100	57	3,57 %	2,72 %	
Lasten päiväkotihoidot	0	0	109	288	286	493	727	374	69		5,28 %	
Lasten perhepäivähoito	804	660	539	418	386	300	170	-323	-114	-22,81 %	-14,57 %	
Esiopetus, yhteensä	133	136	141	127	138	135	142	5	3	1,10 %	1,24 %	
Perusopetus	1 776	1 854	1 941	1 946	1 940	1 977	2 040	143	67	2,34 %	1,91 %	
Lukio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2	0,18 %	
Ammatillinen koulutus	0	0	0	0	0	0	0	0	-5		-0,98 %	
Kansalaisopistot	10	10	15	10	10	6	11	0	1	1,22 %	1,28 %	
Kirjastot	105	105	94	102	100	109	107	2	3	0,38 %	1,27 %	
Liikunta ja ulkoilu	144	159	166	268	222	133	140	-2	7	-0,51 %	1,88 %	
Nuorisotoimi	75	76	74	42	42	142	153	40	3	12,61 %	1,96 %	
Museot, teatterit jne.	2	6	2	2	2	2	2	0	4	-2,11 %	1,79 %	
Yleinen kulttuuritoimi	9	10	19	12	9	6	6	-2	3	-6,70 %	2,62 %	
Sosiaali- ja terveys yhteensä	4 049	4 259	4 400	4 739	5 084	5 730	5 518	773	490	5,29 %	3,76 %	
Sosiaalitoimi	1 468	1 544	1 574	1 748	1 957	2 506	2 514	544	282	9,39 %	5,42 %	
Sosiaali- ja terveys, hallinto	101	90	107	121	124	132	115	8	-10	2,16 %	-3,90 %	
Lastensuojelu, laitos ja perhehoito	9	55	8	98	123	159	182	89	45	64,77 %	9,27 %	
Muut lasten ja perheiden palvelut	81	67	80	36	84	145	27	-27	-11	-16,68 %	-2,03 %	
Vanhusten laitospalvelut	348	398	263	40	32	-21	0	-177	-4	-100,00 %	-0,07 %	
Vammaishuollon laitospalvelut	5	0	57	151	157	85	0	-2	-2	-100,00 %	-0,33 %	
Vammaisten työllistämistoiminnan sekä Kotipalvelut	739	775	830	992	1 100	1 498	1 632	463	175	14,12 %	9,43 %	
Terveydenhuolto	2 582	2 715	2 826	2 991	3 128	3 224	3 004	228	208	2,56 %	2,73 %	
Perusterveydenhuolto pl hammashuolto	837	645	569	700	660	706	652	-91	22	-4,07 %	1,51 %	
Vuodeosasto	0	195	333	269	322	334	189	97	37		3,94 %	
Hammashuolto	167	182	183	199	204	215	231	34	10	5,54 %	3,02 %	
Erikoissairaanhoidot	1 551	1 666	1 715	1 796	1 918	1 925	1 899	186	140	3,44 %	2,96 %	
Ympäristöterveydenhuolto	27	27	26	27	24	43	33	3	0	3,22 %	0,55 %	
Kaikki yhteensä	8 055	8 352	8 681	9 156	9 209	10 180	9 975	1 021	733	3,63 %	3,12 %	

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

7



- Perusopetuksen muutos
- Päivähoitoa on resursoitu nopeammin kuin mitä perhepäivähoito on supistunut.
- Sosiaalitoimen muutos?
- Osin ikääntyneiden laitospainotteisuus on purettu, mutta nettohyöty ei vielä näy - ilmeisesti.

Talouden painelaskelma

- Oletukset
 - Optimistinen verotulo 2013→
 - Realistinen toimintakate 2013, joka perustuu siihen, että vuonna 2013 löydettäisiin jo säästöjä.
 - Keskikasvu, joka perustuu 2007...2012 kasvulle 2014→2016
 - Kunnan oma, karsittu nettoinvestointiarvio

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

8



Arviot

Arvio_talousarvion toteutuminen 2013 (Kunnan oma arvio)				
		realistinen arvio	optimistinen arvio	
toimintatuotot		2 106 674	2 300 000	
toimintakulut		-12 085 271	-12 085 271	
toimintakate		-9 978 597	-9 785 271	
verotulot		6 085 199	6 296 000	
valtionosuudet		4 030 000	4 030 000	
rahoitustuotot ja -kulut		-243 321	-243 321	
vuosikate		-106 719	297 408	
Veroennustekahikko, verotulokohta 6,501 meuroa				

- Ennustekahikko antaa kunnan realistiseen arvioon nähden noin 400.000 euroa ja optimistiseen arvioon nähden 200.000 euroa enemmän verotuloja vuonna 2013.
- Panielaskelmassa käytetään ennustekahikon mukaista arvoa.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

9



Investoinnit

TARVASJOEN KUNTA INVESTOINTIOHJELMA					
Investointi	2013	2014	2015	2016	2017
Talonrakennus					
Kirkkotien vuokratalon pesutilojen saneeraus		15000	30000		
Palvelukeskuksen aluskatteen uusiminen.		40000			
Kirjastohanke 220 000 €, valtionosuus 110000 €		110000			
Kunnan kiinteistöjen lämmitystavan muutos	200000	100000			
Paloaseman peruskorjaus 120000 €, avustus 30000				90000	
Virola I peruskorjaus				300000	
Virola II peruskorjaus					300000
Tarvashovin peruskorjaus		350000	350000	350000	
Talonrakennus yhteensä	200000	615000	380000	740000	300000
Julkinen käyttöomaisuus					
Kaavoitus				100000	
Kaavatiet					
valaistus	10000				
asfaltointi			50000	50000	
Perkontien peruskorjaus			50000	125000	
Kevyen liikenteen väylä Meijeri-SEO Mal-hanke			100000		
Leikkikenttien turvallisuusparannukset		10000	10000		
Pienet MAL-hankkeet (liikenneturvallisuus)			25000		
Avustukset 50000 €, avustus 50 %					
Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	10000	10000	235000	275000	0
Liikelaitokset					
Oikovesijohto Juvantie-Hämeen Härkätie	30400				
40000 €, avustus 9600 €					
Tyllin teollisuusalueen runkoviemäri	121600				
160000 €, avustus 38400 €					
Tyllin teollisuusalueen kokoojaviemäri		50000			
Siirtoviemäri Tarvasjoki-Yliskulma				250000	300000
Siirtoviemäri Marttila-Tarvasjoki				125000	135000
Viemäriverkoston saneeraus	15000		15000	15000	
Liikelaitokset yhteensä	167000	50000	15000	390000	435000
Investoinnit yhteensä netto	377000	675000	630000	1405000	735000
Avustukset yhteensä	48000	110000	25000	80000	

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

10



Talouden painelaskelma - perustilanne

	Tarvasjoki		Lähtötilanne			
	TP 2011	TP 2012	Tpe 2013	TA 2014	TASU 2015	TASU 2016
Asukasluku	1 944	1 959	1 938	1 936	1 936	1 939
Verotettava tulo	25 786	26 505	28 943	28 191	29 206	30 053
Muutos-%		2,79 %	9,20 %	-2,60 %	3,60 %	2,90 %
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-9 608	-9 678	-9 979	-10 327	-10 688	-11 061
Muutos		0,73 %	3,11 %	3,49 %	3,49 %	3,49 %
Sopeutus			0	0	0	0
Verotulot	5 950	5 949	6 501	6 378	6 607	6 760
Valtionosuudet	4 003	3 901	4 030	3 862	3 937	4 139
Rahoitustuotot ja -kulut	-242	-241	-213	-224	-254	-297
Vuosikate	103	-69	340	-311	-398	-459
Poistot	366	347	330	330	330	330
Ylijäämä/alijäämä	-256	-277	242	-641	-728	-789
Kumulatiivinen ylij./alij.	-1 483	-1 760	-1 518	-2 159	-2 887	-3 676
Kumulatiivinen ylij./alij./as	-763	-898	-784	-1 115	-1 491	-1 896
Nettoinvestoinnit	1	-195	377	675	630	1 405
Lainakanta 1000 eur	8 511	8 175	7 981	8 967	9 995	11 860
Nettolaina 1000 eur	8 183	7 999	7 805	8 791	9 819	11 684
Nettolaina eur/as	4 209	4 083	4 027	4 541	5 072	6 026
Nettolaina veroprosenttia	31,73	30,18	26,97	31,18	33,62	38,88

- Alijäämä saataisiin poistettua 610-650.000 euron sopeutuksella, mutta kunta velkaantuisi.
- Velkaantuminen on ongelma, joka on kuitenkin poistettava.
- Veroprosentilla kerätään noin 290.000 euroa.
- Alijäämän poistaminen ja nettoinvestointien rahoittaminen tarkoittaisi vuonna 2014 lähes kuuden veroprosenttiyksikön muutosta!

8.10.2013

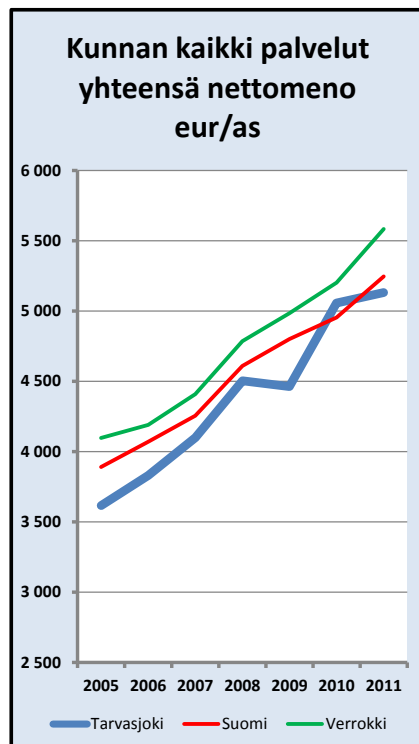
Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

11



Palveluiden kustannukset eur/as (vuoden 2011 rahassa)

Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yleishallinto eur/asukas	166	172	213	200	191	216	214
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	144	146	147	159	155	157	162
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	180	183	195	211	230	233	231
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	25 870	22 898	-35 175	22 521	76 182	31 602	33 267
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Muut palvelut eur/asukas	206	175	193	256	133	292	222
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	264	240	237	278	289	293	321
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	344	281	291	347	318	321	359
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	270 211	206 329	191 682	175 611	364 236	57 977	267 467
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sivistys eur/asukas	1 426	1 530	1 616	1 717	1 675	1 703	1 857
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	1 374	1 440	1 491	1 571	1 621	1 632	1 690
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	1 288	1 325	1 367	1 428	1 481	1 534	1 598
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	-270 114	-399 692	-485 071	-560 049	-381 900	-328 185	-503 818
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sosiaalitoimi €/as	659	708	744	860	948	1 245	1 293
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	739	802	878	968	1 043	1 132	1 223
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	844	902	1 004	1 111	1 205	1 309	1 438
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	363 136	379 539	506 330	486 627	505 319	124 945	281 152
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Terveystieteiden huolto eur/asukas	1 159	1 245	1 335	1 471	1 516	1 602	1 545
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	1 369	1 441	1 503	1 633	1 692	1 739	1 851
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	1 442	1 497	1 553	1 689	1 751	1 804	1 957
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	556 235	492 310	422 966	421 763	463 346	393 257	801 014
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Perusturva yhteensä eur/asukas	1 817	1 953	2 078	2 331	2 464	2 847	2 838
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	2 108	2 243	2 380	2 602	2 735	2 871	3 074
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	2 286	2 400	2 557	2 799	2 956	3 113	3 395
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	919 372	871 848	929 297	908 390	968 665	518 202	1 082 165
Tarvasjoki	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kaikki yhteensä eur/asukas	3 615	3 830	4 100	4 504	4 463	5 058	5 131
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	3 891	4 069	4 255	4 610	4 800	4 954	5 246
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	4 098	4 189	4 409	4 785	4 984	5 201	5 583
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähder	945 340	701 383	600 733	546 473	1 027 183	279 596	879 081



8.10.2013

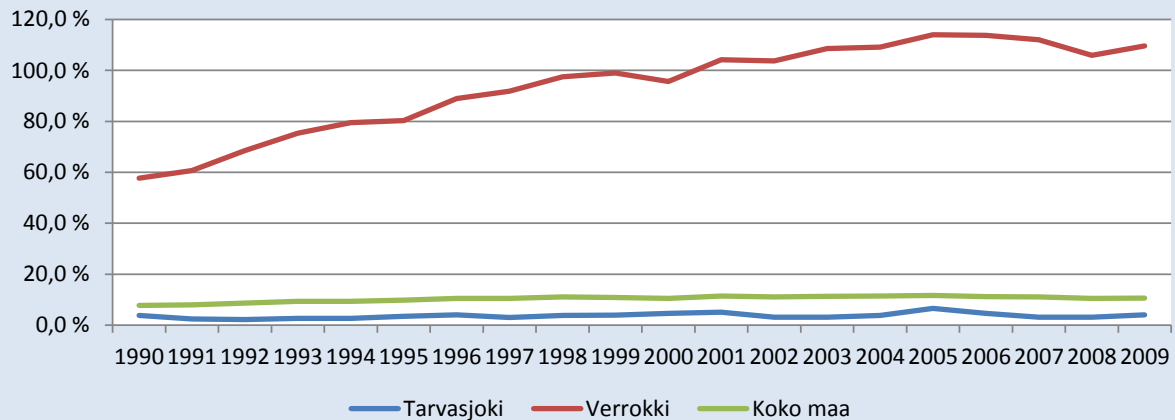
Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

12



Muuttoliike

Sisäinen muuttoliike suhteutettuna asukaslukuun



Palveluiden keskittyminen näkyy sisäisessä muuttoliikkeessä – Tarvasjoella ei ole enää paljon kylien ja keskustan väriä...

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

13



Tasapainotilanne

	Tarvasjoki		Tasapainotilanne??			
	TP 2011	TP 2012	Tpe 2013	TA 2014	TASU 2015	TASU 2016
Asukasluku	1 944	1 959	1 938	1 936	1 936	1 939
Verotettava tulo	25 786	26 505	28 943	28 191	29 206	30 053
Muutos-%		2,79 %	9,20 %	-2,60 %	3,60 %	2,90 %
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	22,00	22,00	22,00
Toimintakate	-9 608	-9 678	-9 979	-10 127	-10 281	-10 440
Muutos		0,73 %	3,11 %	1,49 %	1,52 %	1,55 %
Sopeutus			0	-200	-200	-200
Verotulot	5 950	5 949	6 501	6 660	6 899	7 061
Valtionosuudet	4 003	3 901	4 030	3 862	3 937	4 139
Rahoitustuotot ja -kulut	-242	-241	-213	-217	-229	-247
Vuosikate	103	-69	340	178	326	513
Poistot	366	347	330	330	330	330
Ylijäämä/alijäämä	-256	-277	242	-152	-4	183
Kumulatiivinen ylij./alij.	-1 483	-1 760	-1 518	-1 670	-1 674	-1 491
Kumulatiivinen ylij./alij./as	-763	-898	-784	-863	-865	-769
Nettoinvestoinnit	1	-195	377	675	630	1 405
Lainakanta 1000 eur	8 511	8 175	7 981	8 478	8 782	9 674
Nettolaina 1000 eur	8 183	7 999	7 805	8 302	8 606	9 498
Nettolaina eur/as	4 209	4 083	4 027	4 288	4 445	4 898
Nettolaina veroprosenttia	31,73	30,18	26,97	29,45	29,47	31,60

- Sopeutus 3 x 200.000 euroa ja veronkorotus
- Käyttöön jää vielä kiinteistöveron korotus

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

14



Keinot - toimeksianto

- Edetään lakisääteisen rajalle, mutta unohdetaan kaikki laatu, naapureiden taso, mahdollisuus ylittää organisoida palvelut järkevästi jne.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

15



Keinot - yleishallinto

- Yksi toimistosihteeri – 40.000 euroa

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

16



Keinot – perusturva – lakisääteisen rajalle

- Ei lainkaan realistiset:
 - Ensi vuonna eläköityvät toimistosihteerin ja perhetyöntekijän työsuhteet, ei ole siirrettävissä eikä poistettavissa.
 - Osasto I:n potilas hyvinvointikeskukseen; 15.000 euroa
 - Hyvinvointikeskuksessa yhden osaston lakkauttaminen, 165.000 euroa → jonot ja ostopalvelut tai muut kalliimmat paikat
- Jotenkin perusteltavissa olevat:
 - **Lastensuojelun laitos- ja perhehoito, suositetaan lisää avohuoltoa silläkin uhalla, että laitossijoitukset kasvavat – 60.000 euroa**
 - **Päihdehuolto, poistetaan kokonaan sijoitukset päihdehuollon laitoksiin, riskinä ajautuminen terveyskeskuksen vuodeosastolle, 10.000 euroa**
 - **Toimeentuloturva – pitkäaikaistyöttömät sijoitetaan kuntouttavan työtoiminnan kerhoon, vähentää toimeentuloturvaa, 10.000 euroa**
 - Vanhustenhuollon mitoitus minimiin, 0,5. Lopettaa käytännössä esimerkiksi vanhusten kylvyt – myös potilasturvallisuus kärsii, mitoitus on vaikea toteuttaa, koska rakennus on toteutettu pitkänomaisena, 62.000 euroa
 - **Vammaispalveluista yksityiset palvelut kokonaan pois, edellyttää yhden työntekijän resursointia Peltolan kehitysvammaryhmiin, 60.000 euroa**
- *Laskennallinen* – liian suuret toiminnalliset riskit, todennäköisyys takapotkuun >50% < 200.000 euroa.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

17



Keinot – sivistys– lakisääteisen rajalle

- **Perusopetus – toimintakatteen teoreettinen kasvu 90.000 euroa:**
 - Tuntikehys: Tuntikehys vastaa tällä hetkellä Liedon kehystä.
 - Mitä poistetaan:
 - Jos poistetaan luokilta 1-6 kaikki perusjaot (esimerkiksi matematiikan ja äidinkielen ryhmätunnit) - 22h,
 - otetaan käyttöön minimi OPSin perusteiden mukainen tuntijako -11-13 h, saataisiin vähennystä noin 35h/vko.
 - Mitä pidetään – kuten muissakin kunnissa:
 - säilytetään jaot liikunnassa, käsitöissä, A-ruotsissa ja kotitaloudessa JA
 - pidetään normaalit valinnaisaineet
 - Kuinka vaikuttaisi:
 - Kaikilla luokka-asteilla – myös 1-2 luokat - noin 30 oppilaan ryhmät ja
 - opettajien pysyminen vaikeaa vähäisen tuntimäärän vuoksi.
 - → - 50.000 euroa
 - Kuljetukset työjärjestyksen teossa pedagogian edelle. Ei erityiskohtelua 1-2 luokkalaisille, ei lainkaan keräilyä. → - 20.000€
 - Aineet ja tarvikkeet – 20.000€ - ei realistinen.
- **Esiopetuksen mahdollinen siirto KVTES:n puolelle; Esiopetuksen lastentarhanopettajien työpanosta voitaisiin käyttää esiopetuksen hoidon järjestämiseen 2x3h/pvä → 20.000 euroa (realistinen)**

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

18



Keinot – sivistys– lakisääteisen rajalle

- **Vapaa-aikalautakunta valtionosuusperusteeseen**; toimintakate 250.000 euroa – valtionosuusperusteeseen siirtyminen vähentäisi menoja **80.000 euroa** → 170.000 euroa → Koko vapaa-aikalautakunnan palveluksessa vapaa-aikasihteeri ja 1,5 kirjastotyöntekijää; 110.000 euroa. Varsinaiseen toimintaan jäisi 60.000 euroa. Ei mahdollinen.
- **Varhaiskasvatus: Hiukan aitoa ”paksuutta”**, on mahdollisuus vähentää <100.000 euroa henkilöstöstä, tarkoittaa mm. vuorohoidon poistamista.
- **Kansalaisopisto**: Jos lakkautetaan, niin 16.500 €. Ei realistinen.
- Jos epärealistisetkin käytettäisiin, saavutettaisiin 320.000 euroa. Sivistyksessä mahdollinen vähennys liittyy varhaiskasvatukseen, joka vaikuttaa hyvin resursoidulta, esiopetus + varhaiskasvatus >100.000 mutta < 200.000.

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

19



Kaikki yhteensä

Palvelut

- Yleishallinto 40.000 euroa
- Sivistys 120.000 euroa
- Perusturva 130.000 euroa
- **Kaikki yhteensä <>300.000 euroa**

KIINTEISTÖVERON VEROPOHJA			
	NYT	Maksimit	Erotus
VEROTUSARVOT ja %	2014**	2014**	2014**
Yleisen kiint.v-%alaiset			
maa-alueet	2 764	2 764	2 764
rakennukset	10 755	10 755	10 755
Vero % (0,60-1,35)	0,85	1,35	1,35
VERO	115	183	68
Vak. asuinrakennukset	39 123	39 123	39 123
Vero % (0,32-0,75)	0,40	0,75	0,75
VERO	156	293	137
Muut asuinrakennukset	1 455	1 455	1 455
Vero % (V.as +0,6, maks. 1,35)	1,00	1,35	1,35
MAKSETTAVA KIINT.VERO	286	496	210

Tulovero – veroprosentilla 280-290.000 euroa.

Kaikki kiinteistöveroerät nostettuna lisäveroa 210.000 euroa

8.10.2013

Copyright Perlacon Oy / HT Eero Laesterä 2013

20



Realistinen eteneminen

- Painelaskelma – toteutuuko kunnan oma arvio toimintakatteeksi?
- Onko jo sopeuttaneen kasvukunnan mahdollisuus aidosti sopeuttaa enää?
- Kertyvätkö verotulot niin kuin Kuntaliitto arvioi?
- Jos tuloslaskelma kehittyy kaikilta osiltaan positiivisimmin, selvittää noin 200.000 euroa pienemmillä sopeutustoimilla (noin - 400.000 euroa ja veroprosentti). Näin saataisiin myös lainakantaa vähennettyä.
- Jos tuloslaskelma kehittyisi kunnan arvion mukaan negatiivisimmin, jolloin verotulokin kehittyisi 500.000 euroa veroennustekehikon antamaa arvioita heikommin, olisi sopeutettava 600.000 euroa ja nostettava kaikki verot valtakunnan korkeimmiksi.
- Kunnan palvelurakenne on ohut, vaikka siellä onkin vielä joitakin poikkeamia (päiväkotihoidot).
- Jos kaikki palvelut karsitaan aivan minimiin ja sen alle, on mahdollisuus ehkä tavoiteltuun 500-600.000 euroon palvelurakenteessa. Realismia on ehkä kolmannes - puolet tästä.
- Lisäksi veroprosentit olisi nostettava valtakunnan maksimiin.
- **On mietittävä itsenäisyyden hintaa ja kuitenkin todennäköistä kuntaliitosta, kuinka kauan on järkevä pitkittää väistämätöntä, varsinkin kun pitkittäminen pahimmillaan vahingoittaa palvelurakenteita pysyvästi ja velkaannuttaa kuntaa – mikä velka ja tappio tulee myöhemmin suurempana vastaanottavan kunnan katettavaksi.**
- Case Vihanti, Värtsilä ja Ylämaa, nyt Juupajoki



Liite 7. Henkilöstön lausunto Tarvasjoen kunnan talouden tasapainottamissuunnitelmasta

Henkilöstön lausunto arviointiryhmälle

Nopea aikataulu neuvotteluissa on hiukan ihmetyttänyt henkilöstöä. Henkilöstö odottaa mielenkiinnolla arviointiryhmän ehdotusta miten säästöjä saadaan koska hoitopuolella on enää vaikea säästää mistään. Kuntaliitos on myös arveltu olevan ehdotuksessa ja että se on varmaan väistämätön tosiasia.

Vanhustenhoidossa vanhukset ovat jo nyt paljon hoitoa tarvitsevia. Terveyskeskuksista ja sairaaloista kotiutetaan nykyään hyvinkin huonossa kunnossa olevia vanhuksia joka työllistää entistä enemmän hoitajia. Jaksamista ja motivaatiota tarvitaan roppakaupalla tänä päivänä. Onneksi ainakin vielä löytyy näitä sekä innokkuutta ja yhteen hiileen puhaltamista sekä joustamista tarvittaessa.

Päivähoidon puolella henkilöresurssi vaihtelee lapsimäärän mukaan joten mietityttää hoitajamäärän vähennys. Erityislapsia on myös nykyään enemmän kuin ennen. Onko se varmasti tarkkaan mietitty ja mitä jos tilanne muuttuu yhtäkkiä.

Mahdollisiin lomautuksiin/irtisanomisiin on liiton kanta yksiselitteinen eli ei missään tapauksessa. Työnantaja tekee yksipuolisesti tämän kaltaiset päätökset.

Tilanteesta huolimatta ilmapiiri on positiivinen ja tulevaisuutta odotellaan ehkäpä enemmän uteliaan jännittyneinä. HVK:ssa on ammattitaitoinen henkilökunta ja työhön sitoutunutta josta kannattaa pitää kiinni.

Tarvasjoki 05.10.2013


puolesta: PLM Päivi Aaltonen

SUPER ry